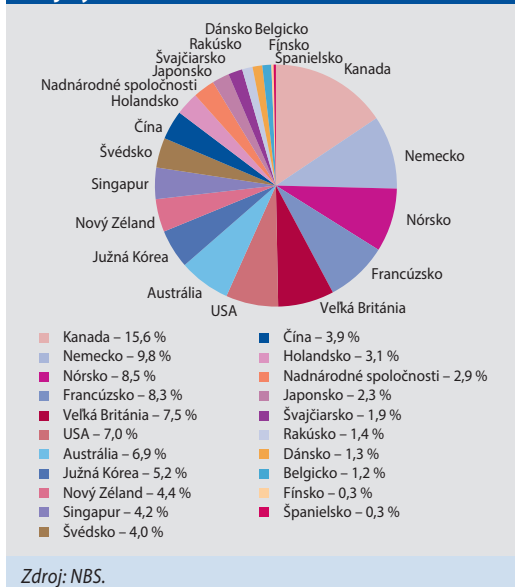

Graf 20 Dlhopisové portfóliá NBS k 31. 12. 2018 – členenie cenných papierov podľa krajiny emitenta

vých swapov a kontraktov futures, ako aj portfólio čínskych vládnych dlhopisov. Vývoj hodnoty dlhopisových portfólií v roku 2018 zachytáva graf č. 19 a ich geografickú štruktúru znázorňuje graf č. 20. V júni 2018 vstúpila NBS na akciový trh, keď začala nakupovať akciové portfólio vo forme podielov vo vybraných ETF reprezentujúcich globálny akciový trh. Investičné rezervy NBS dosiahli za rok 2018 celkovú výnosnosť asi 38 mil. € (metódou mark-to-market za jednotlivé portfóliá a súhrne prepočítanú koncoročními výmennými kurzami), vrátane výnosu zlatých rezerv a po zohľadnení nákladov zabezpečovacích operácií, aj nákladov, resp. výnosov z operácií na strane pasív.

Box 2

FX GLOBAL CODE

Celosvetový kódex správania na devízových trhoch je súhrn princípov, podľa ktorých majú postupovať obchodníci na devízovom trhu v záujme podpory silného, čestného, likvidného, otvoreného a transparentného devízového trhu založeného na vysokých etických normách prospešných pre všetkých účastníkov devízového trhu. Kódex iniciovala Banka pre medzinárodné zúčtovanie a na tvorbe sa podieľali významné svetové centrálné a obchodné banky. Národná banka Slovenska sa v máji 2017

spoločným vyhlásením so všetkými centrálnymi bankami ESCB, vrátane Európskej centrálnej banky, zaviazala, že do 12 mesiacov implementuje kódex do svojich interných postupov. NBS 14. 5. 2018 v 3. harmonizovanom kole ESCB zverejnila Prehlásenie o dodržiavaní celosvetového kódexu správania na devízovom trhu, čím sa pripojila k ostatným bankám ESCB pri dodržiavaní a podpore princípov kódexu. NBS zároveň podporuje rešpektovanie a zavádzanie kódexu aj v domácom finančnom sektore.

2 FINANČNÁ STABILITA A DOHĽAD NAD FINANČNÝM TRHOM⁷

2.1 FINANČNÁ STABILITA

V roku 2018 prijala Banková rada NBS šesť rozhodnutí v oblasti makroprudenciálnej politiky, ktoré boli zamerané na cyklické a štrukturálne systémové riziká.

V štyroch prípadoch išlo o pravidelné štvrťročné rozhodnutie o určení miery proticyklického kapitálového vankúša. V prvých dvoch rozhodnutiach zostala výška proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 1,25 %⁸. Z pohľadu finančnej stability bolo významným júlové

7 Podrobná Správa o činnosti útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS za rok 2018 je zverejnená na webovom sídle NBS: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-dohladu/sprava-o-cinnosti-udf>.

8 Analytickým podkladom pre rozhodnutia Bankovej rady NBS o výške proticyklického kapitálového vankúša je Štvrťročný komentár k politike obozretnosti na makroúrovni, publikovaný na webovom sídle NBS v mesiacoch január, apríl, júl a október daného roka.

rozhodnutie NBS č. 6/2018, ktorým Banková rada NBS rozhodla v poradí už o treťom zvýšení miery proticyklického kapitálového vankúša na úroveň 1,50 % s účinnosťou od 1. 8. 2019.

Hlavným dôvodom zvýšenia miery proticyklického kapitálového vankúša bol pokračujúci silný rast úverov domácnostiam a podnikom. Rast úverov prispieval ku kumulácii cyklických rizík, ktoré zvyšovala kombinácia nízkych úrokových sadzieb a makroekonomického prehrievania. V rozhodnutí Bankovej rady NBS z októbra 2018 bola výška proticyklického kapitálového vankúša ponechaná na úrovni 1,5 %.

Ďalšie dve rozhodnutia sa týkali problematiky lokálne systémovo významných bánk (O-SII). V roku 2018 sa uskutočnilo pravidelné ročné prehodnotenie týchto bánk. Zoznam bánk určených ako lokálne systémovo významných⁹ ani výška oboch kapitálových vankúšov sa nezmenili. Kapitálový vankúš pre O-SII zostal na hodnote 0,5 % až 1 % pre päť bánk a kapitálový vankúš na krytie systémového rizika na hodnote 1 % pre tri banky. Tieto rozhodnutia nadobudli účinnosť 1. 1. 2019.

Celkovú situáciu na finančnom trhu monitoruje NBS aj vo svojej publikácii Správa o finančnej stabilite¹⁰, ktorú v roku 2018 zverejnila koncom mája a novembra. Jej cieľom je zhodnotenie finančného systému na Slovensku za uplynulý polrok, resp. rok a uvedenie prehľadu možných rizík pre jeho stabilitu. Správa obsahuje aj hodnotenie medzinárodného a domáceho hospodárskeho prostredia s cieľom identifikovať hlavné zdroje rizík pre domácu finančnú stabilitu.

Dôležitým krokom z pohľadu makroprudenciálnej politiky boli v roku 2018 novely opatrení NBS o úveroch na bývanie a o spotrebiteľských úveroch, ktoré vstúpili do platnosti 1. 7. 2018. Podstatou týchto noviel opatrení bolo zavedenie nového limitu na ukazovateľ celkovej zadlženosti k príjmu (debt-to-income, DTI), ktorého postupné sprísňovanie sa rozložilo na obdobie jedného roka od jeho zavedenia. Cieľom prijatia opatrení bolo zmierniť riziká spojené s rýchlym rastom zadlženosti domácností – pri súčasných veľmi nízkych úrokových sadzbách rastie nadmerným tempom. Domácnosti s príliš vysokým dlhom v porovnaní s príjmom môžu mať neskôr vážne problémy so splácaním úverov. Ak takých-

to prípadov bude veľa, vážne problémy sa môžu dotknúť nielen finančného sektora, ale aj domácej ekonomiky ako celku.

Od 1. 9. 2018 bol v NBS zriadený Výbor pre makroprudenciálnu politiku. Medzi jeho úlohy patrí napr. prerokovávanie odborných otázok z oblasti výkonu makroprudenciálnej politiky, ktoré sa týkajú zabezpečenia stability finančného systému ako celku, vrátane posilnenia odolnosti finančného systému a znižovania systémového rizika, ako aj prerokovávanie rizík a trendov, ktoré môžu mať vplyv na finančnú stabilitu a možné využitie nástrojov na zmiernenie systémových rizík.

2.2 DOHĽAD NAD FINANČNÝM TRHOM

OBLASŤ BANKOVNÍCTVA

K 31. 12. 2018 pôsobilo na území SR 12 bánk a 15 pobočiek zahraničných bánk. V rámci jednotného mechanizmu dohľadu (SSM) pozostávajúceho z ECB a príslušných vnútroštátnych orgánov zúčastnených členských štátov sa banky a pobočky zahraničných bánk pôsobiace na území SR členia na:

- významné, nad ktorými sa vykonáva dohľad na úrovni ECB v úzkej spolupráci s NBS.
- menej významné (ostatné banky a pobočky zahraničných bánk pôsobiace na území SR), nad ktorými je priamy dohľad naďalej vykonávaný NBS.

V roku 2018 sa začalo 29 konaní, v ktorých rozhodnutie vydáva ECB v spolupráci s NBS. V prevažnej miere súviseli s posúdením vhodnosti osôb navrhovaných za členov štatutárnych orgánov alebo dozorných rád významných bánk.

V povoľovacích konaniach v pôsobnosti NBS bolo vydaných 27 rozhodnutí, väčšina z nich sa týkala udelení predchádzajúcich súhlasov na zvolenie členov štatutárneho orgánu, dozornej rady, vedúcich zamestnancov, prokuristov, vedúcich útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu.

V súvislosti so zmenou právnej úpravy v oblasti hypotekárneho bankovníctva od 1. 1. 2018 patrí medzi najdôležitejšie rozhodnutia vydané v roku 2018 udelenie 3 predchádzajúcich súhlasov na vykonávanie činností súvisiacich s programom krytých dlhopisov.

⁹ Československá obchodná banka, a. s., Poštová banka, a. s., Slovenská sporiteľňa, a. s., Tatra banka, a. s. a Všeobecná úverová banka, a. s.
¹⁰ <https://www.nbs.sk/sk/publikacie/sprava-o-financnej-stabilite>

V roku 2018 vykonala NBS v bankách a pobočkách zahraničných bánk 9 tematicky zameraných dohľadov na mieste. Prioritami v zameraní dohľadov na mieste boli kvalita systému riadenia rizík s dôrazom na kreditné, operačné a úrokové riziko bankovej knihy, systém riadenia bánk a hodnotenie úrovne ochrany bánk pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu.

Dohľad na diaľku v bankách a pobočkách zahraničných bánk zahŕňa okrem pravidelného spracovania výkazov a hlásení, monitorovania ukazovateľov obozretného podnikania, analytickej činnosti, komunikácie s dohliadanými subjektmi a domovskými dohľadmi týchto subjektov aj ďalšie činnosti. Je to predovšetkým práca na spoločných aktivitách v rámci priameho a nepriameho dohľadu ECB a v kolégiách dohľadov pre jednotlivé banky.

V oblasti bánk, ktoré podliehajú priamemu dohľadu ECB, pokračovala spolupráca v spoločných dohľadových tímoch, ktorých súčasťou sú zamestnanci dohľadu NBS. Výsledkom spolupráce bolo ročné hodnotenie bánk podľa procesov SSM. Formou dohľadu na diaľku sa preverovali hodnotenia notifikácií ex-ante a ex-post v zmysle definície delegovaného nariadenia č. 529/2014. Preverené boli aj validačné správy interných modelov bánk a správ interných auditov bánk. Vyhodnotilo sa aj plnenie podmienok a odporúčaní z rozhodnutí o používaní interných modelov.

OBLASŤ POSKYTOVANIA PLATOBNÝCH SLUŽIEB

A VYDÁVANIE ELEKTRONICKÝCH PEŇAZÍ

Na slovenskom finančnom trhu k 31. 12. 2018 pôsobilo na základe udeleného povolenia na poskytovanie platobných služieb 12 poskytovateľov platobných služieb. Z tohto počtu je 8 platobných inštitúcií oprávnených poskytovať platobné služby bez obmedzenia rozsahu a 4 poskytovatelia platobných služieb v obmedzenom rozsahu.

V roku 2018 pôsobila na slovenskom finančnom trhu jedna inštitúcia elektronických peňazí.

V oblasti poskytovania platobných služieb bolo v roku 2018 vydaných 16 právoplatných rozhodnutí, z ktorých 2 boli rozhodnutia o udelení povolenia na poskytovanie platobných služieb, ďalej 2 rozhodnutia, ktorými sa zmenilo povolenie

na poskytovanie platobných služieb a ostatné rozhodnutia sa vzťahovali prevažne na udelenie predchádzajúcich súhlasov na voľbu alebo vymenovanie členov štatutárneho orgánu, dozornej rady a vedúcich zamestnancov zodpovedných za výkon vnútornej kontroly.

V oblasti vydávania elektronických peňazí v roku 2018 NBS vydala 2 rozhodnutia – rozhodnutie o zmene povolenia a rozhodnutie o udelení predchádzajúceho súhlasu.

NBS evidovala 32 oznámení zahraničných platobných inštitúcií o zámere poskytovať platobné služby a 39 oznámení zahraničných inštitúcií elektronických peňazí o svojom zámere vydávať, ponúkať, spätne vymieňať elektronické peniaze, prípadne poskytovať platobné služby na území SR bez založenia pobočky.

V roku 2018 boli ukončené 2 komplexné dohľady na mieste v platobných inštitúciách, ktoré sa začali v roku 2017. Realizoval a ukončil sa 1 dohľad na mieste v platobnej inštitúcii. Začal sa 1 dohľad na mieste v banke, zameraný na preverenie a hodnotenie systému poskytovania platobných služieb bankou ako poskytovateľom platobných služieb, ktorý nebol v roku 2018 ukončený. Dohľady na mieste vykonané v platobných inštitúciách sa zameriavali najmä na preverenie a hodnotenie systému poskytovania platobných služieb, dodržiavanie podmienok na podnikanie platobných inštitúcií, vnútorný kontrolný systém a vnútornú kontrolu, vybrané riziká a systém riadenia rizík, systém ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrany pred financovaním terorizmu a plnenie povinností v tejto oblasti a preverenie dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov.

DEVÍZOVÁ OBLASŤ

K 31. 12. 2018 bolo na území SR 1 167 devízových miest s udelenou devízovou licenciou. V devízovej oblasti bolo vydaných 17 rozhodnutí, z ktorých 13 sa týkalo udelenia devízovej licencie.

V roku 2018 bolo v devízovej oblasti právoplatne ukončených 8 sankčných konaní o uložení pokuty.

V oblasti vykonávania obchodov s devízovými hodnotami v rozsahu zmenárenskej činnosti, ktorej predmetom je nákup peňažných pros-

triedkov v cudzej mene za eurá v hotovosti alebo predaj peňažných prostriedkov v cudzej mene za eurá v hotovosti, NBS v roku 2018 vykonala 10 dohľadov na mieste. Výkon dohľadu bol zameraný na kontrolu dodržiavania devízového zákona. V oblasti devízovej ohlasovacej povinnosti boli vykonané 2 dohľady na mieste.

OBLASŤ POSKYTOVANIA SPOTREBITEĽSKÝCH ÚVEROV

VERITEĽMI A INÝMI VERITEĽMI

Na slovenskom finančnom trhu v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov k 31. 12. 2018 pôsobilo 31 veriteľov (okrem bánk, zahraničných bánk alebo pobočiek zahraničných bánk). Z tohto počtu je na základe udeleného povolenia 30 veriteľov oprávnených poskytovať spotrebiteľské úvery bez obmedzenia rozsahu a 1 veriteľ oprávnený poskytovať spotrebiteľské úvery v obmedzenom rozsahu. V roku 2018 NBS vydala v povoľovacích konaniach 53 právoplatných rozhodnutí, z ktorých boli udelené 3 povolenia na poskytovanie spotrebiteľských úverov bez obmedzenia rozsahu poskytovania, 3 predchádzajúce súhlasy na vrátenie povolenia a 36 udelených predchádzajúcich súhlasov na zvolenie alebo vymenovanie členov štatutárneho orgánu, dozornej rady a vedúcich útvaru vnútornej kontroly.

V roku 2018 sa ukončili u veriteľa poskytujúceho spotrebiteľské úvery 2 komplexné dohľady na mieste, ktoré sa začali v roku 2017. NBS vykonala a ukončila 1 komplexný dohľad na mieste a začala ďalšie 3 komplexné alebo tematické dohľady na mieste, zamerané na preverenie a hodnotenie systému poskytovania spotrebiteľských úverov v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, dodržiavanie podmienok na podnikanie, preverenie informácií poskytnutých v procese konaní o udelenie povolenia na poskytovanie spotrebiteľských úverov, vnútorného kontrolného systému a vnútornej kontroly, vybraných rizík a systému riadenia rizík, systému ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrany pred financovaním terorizmu.

OBLASŤ POISŤOVNÍCTVA

V oblasti poisťovníctva pôsobilo k 31. 12. 2018 na slovenskom finančnom trhu 14 poisťovní so sídlom na území SR v režime Solventnosť II (v roku 2018 zanikla jedna poisťovňa v dôsledku zlúčenia s inou poisťovňou a jednej

poisťovni zaniklo povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti) a 22 pobočiek poisťovní a zaistovní so sídlom v inom členskom štáte EÚ. V roku 2018 nadobudlo právoplatnosť v povoľovacích konaniach v oblasti poisťovníctva spolu 5 rozhodnutí. Jedným z významných rozhodnutí bolo udelenie predchádzajúceho súhlasu na nadobudnutie kvalifikovanej účasti na poisťovni.

V roku 2018 nadobudlo právoplatnosť jedno rozhodnutie o uložení sankcie.

Okrem pravidelného preverovania výkazov a hlásení poisťovní vykonal útvar dohľadu nad finančným trhom (UDF) v roku 2018 vo všetkých poisťovniach spadajúcich pod režim Solventnosť II dohľad na diaľku. Jeho cieľom bolo overenie obsahu dokumentov s kľúčovými informáciami pre investičné produkty založené na poistení (PRIIP), preverenia dodržiavania požiadaviek týkajúcich sa odmeňovania a preverenia vlastných zdrojov poisťovní. V prípade zistených nedostatkov boli poisťovne informované o výsledkoch dohľadu formou listu.

Dohľadom na diaľku NBS v roku 2018 tiež požiadala poisťovne o predloženie údajov a informácií z oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrany pred financovaním terorizmu.

Uskutočnili sa aj viaceré stretnutia zástupcov UDF so zástupcami jednotlivých poisťovní a zástupcami spoločností vykonávajúcich externý audit. Témou stretnutí bolo najmä pôsobenie dohliadaných subjektov v novom režime regulácie Solventnosť II, hlavné riziká v oblasti poisťovníctva a očakávaný vývoj na poisťovníctvom trhu.

V roku 2018 sa začalo 6 tematických dohľadov na mieste – dva boli zamerané na vlastné zdroje poisťovne a koncepciu odmeňovania, ďalšie dva na kontrolu plnenia a dodržiavania povinností ustanovených zákonom o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti. Jeden dohľad na mieste sa zameriaval len na vlastné zdroje poisťovne, ďalší na systém správy a riadenia poisťovne a zverenie výkonu činnosti. Tieto dohľady na mieste sa k 31. 12. 2018 neukončili. V priebehu roka 2018 NBS dokončila aj jeden komplexný a jeden tematický dohľad na mieste, oba sa za-

čali v roku 2017. Ďalší tematický dohľad na mieste, ktorý sa začal v roku 2017, nebol dokončený v dôsledku vyhlásenia konkurzu na spoločnosť v januári 2018.

OBLASŤ DŮCHODKOVÉHO SPORENIA

V oblasti starobného dôchodkového sporenia (II. pilier) pôsobilo k 31. 12. 2018 na slovenskom finančnom trhu 6 dôchodkových správcovských spoločností, ktoré spolu spravujú 19 dôchodkových fondov a v oblasti doplnkového dôchodkového sporenia (III. pilier) pôsobili 4 doplnkové dôchodkové spoločnosti, ktoré spolu spravujú 16 doplnkových dôchodkových fondov. Činnosť depozitára v zmysle zákona o starobnom dôchodkovom sporení a zákona o doplnkovom dôchodkovom sporení v roku 2018 vykonávalo 5 bankových subjektov. V roku 2018 nadobudlo právoplatnosť v povoľovacích konaniach v oblasti doplnkového dôchodkového sporenia 19 rozhodnutí a v oblasti starobného dôchodkového sporenia rovnako 19 rozhodnutí.

V roku 2018 nadobudlo právoplatnosť jedno rozhodnutie o uložení sankcie v oblasti doplnkového dôchodkového sporenia.

Dohľad na diaľku sa zameriaval najmä na zber a analýzu údajov predkladaných dôchodkovými správcovskými spoločnosťami, doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami a depozitármi dôchodkových fondov a doplnkových dôchodkových fondov.

V oblasti starobného dôchodkového sporenia sa v roku 2018 začal aj ukončil tematický dohľad na mieste v dôchodkovej správcovskej spoločnosti, ktorý bol zameraný na organizáciu a riadenie spoločnosti a zverenie výkonu činností spojených so správou dôchodkových fondov spoločnosti. V štvrtom štvrtroku 2018 sa začali ďalšie dva tematické dohľady na mieste. Zameriavali sa na preverenie výpočtu dôchodkovej jednotky a čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde a na postupy a metódy používané spoločnosťou pri oceňovaní majetku v dôchodkových fondoch. V treťom štvrtroku sa ukončil aj komplexný dohľad na mieste v dôchodkovej správcovskej spoločnosti, ktorý NBS začala v roku 2017.

V oblasti doplnkového dôchodkového sporenia sa v roku 2018 začalo aj ukončilo päť te-

matických dohľadov na mieste v doplnkových dôchodkových spoločnostiach. Jeden dohľad na mieste bol zameraný na organizáciu a riadenie spoločnosti a zverenie výkonu činností spojených so správou doplnkových dôchodkových fondov spoločnosti. Ďalšie štyri tematické dohľady na mieste sa zameriavali na preverenie výpočtu doplnkovej dôchodkovej jednotky a čistej hodnoty majetku v doplnkovom dôchodkovom fonde aj na postupy a metódy používané spoločnosťou pri oceňovaní majetku v doplnkových dôchodkových fondoch.

OBLASŤ FINANČNÉHO SPROSTREDKOVANIA A FINANČNÉHO PORADENSTVA

K 31. 12. 2018 bolo v Registri finančných agentov, finančných poradcov, finančných sprostredkovateľov z iného členského štátu v sektore poistenia alebo zaistenia a finančných sprostredkovateľov z iného členského štátu v oblasti poskytovania úverov na bývanie (RegFaP) zaregistrovaných spolu 34 443 subjektov. V roku 2018 nadobudlo právoplatnosť 16 povolení na vykonávanie činnosti samostatného finančného agenta a jedno povolenie na vykonávanie činnosti finančného poradcu. Do RegFaP bolo v roku 2018 zapísaných 14 nových subjektov v rôznych sektoroch. V rámci platnej legislatívy NBS zapíše finančného agenta alebo finančného poradcu do RegFaP až po splnení zákonom ustanovených požiadaviek – po predložení informácie o zápise povolenej činnosti samostatného finančného agenta alebo finančného poradcu do obchodného registra a po predložení kópie poistnej zmluvy spolu s dokladom o uhradení poistného. V roku 2018 bolo zrušených 48 zápisov samostatného finančného agenta.

V roku 2018 bolo do RegFaP zapísaných 325 finančných sprostredkovateľov z iného členského štátu v sektore poistenia alebo zaistenia, ktorí sú na území SR oprávnení vykonávať činnosť na základe práva na slobodné poskytovanie služieb bez zriadenia organizačnej zložky a 2 finanční sprostredkovatelia so zriadením organizačnej zložky. V oblasti poskytovania úverov na bývanie bolo v roku 2018 zapísaných 6 sprostredkovateľov z iného členského štátu. NBS v roku 2018 elektronicky prijala a spracovala 7 485 návrhov od navrhovateľov samostatných finančných agentov a finančných inštitúcií na zápis, zmeny a zrušenie zápisov ich podriadených subjektov (podriadených finanč-

ných agentov a viazaných finančných agentov) v RegFaP.

V roku 2018 nadobudlo právoplatnosť 11 rozhodnutí o uložení sankcie.

UDF zapísal v roku 2018 do Registra poskytovateľov osobitného finančného vzdelávania 13 právnických osôb.

Dohľadom na diaľku v roku 2018 bolo vyhodnotené splnenie informačnej povinnosti predložiť NBS výkaz o vykonávaní finančného sprostredkovania samostatných finančných agentov za obdobie od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017, hlásenie MIFID II a zabezpečila sa aktualizácia údajov o podriadených subjektoch v RegFaP prostredníctvom spracovania prijatých aktualizáčnych formulárov. Koncom roka 2018 NBS požiadala samostatných finančných agentov a finančných poradcov o predloženie informácií týkajúcich sa ich povinností pri predchádzaní a odhaľovaní legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu za obdobie rokov 2016 a 2017. Predmetom dohľadu na diaľku bola aj kontrola poskytovania finančnej výhody klientovi v súvislosti s finančným sprostredkovaním a preverenie opodstatnenosti prijatých podaní fyzických a právnických osôb na činnosť subjektov, ktoré vykonávajú finančné sprostredkovanie a finančné poradenstvo.

V roku 2018 sa u samostatných finančných agentov začali dva komplexné dohľady na mieste, jeden z dohľadov sa do konca roku neukončil. Ukončili sa komplexné dohľady na mieste u dvoch samostatných finančných agentov, ktoré sa začali v roku 2017.

OBLASŤ TRHU CENNÝCH PAPIEROV

K 31. 12. 2018 pôsobilo na slovenskom finančnom trhu 20 obchodníkov s cennými papiermi. V roku 2018 nadobudlo v povolovacích konaniach právoplatnosť 18 rozhodnutí. Jedným z významných rozhodnutí bolo rozhodnutie o udelení povolenia na poskytovanie investičných služieb. UDF prijal 121 oznámení o zámere zahraničných obchodníkov s cennými papiermi poskytovať cezhraničné investičné činnosti na území SR.

V priebehu roka 2018 UDF schválil 45 prospektov cenného papiera, 3 opisy cenných papierov

vrátane súhrnného dokumentu a 5 dodatkov k prospektu cenného papiera. UDF prijal spolu 63 oznámení o schválení prospektu cenného papiera či dodatku k prospektu cenného papiera od orgánov dohľadu iných členských štátov EÚ a zaslal 7 oznámení o schválení prospektu cenného papiera a dodatkov k prospektu cenného papiera iným orgánom dohľadu členských štátov EÚ.

V rámci povolovacej činnosti týkajúcej sa centrálnych depozitárov cenných papierov nadobudlo v roku 2018 právoplatnosť jedno rozhodnutie na činnosť centrálného depozitára cenných papierov podľa nariadenia CSDR.

V rámci povolovacej činnosti týkajúcej sa činnosti emitentov akcií, ktoré sa obchodujú na regulovanom trhu Burzy cenných papierov v Bratislave, a. s. (BCPB, a. s.) nadobudli v roku 2018 právoplatnosť 3 rozhodnutia o schválení povinnej ponuky na prevzatie a jedno rozhodnutie na uplatnenie práva výkupu.

V rámci povolovacej činnosti vo vzťahu k BCPB, a. s., nadobudli v roku 2018 právoplatnosť 4 rozhodnutia o udelení predchádzajúceho súhlasu na voľbu člena predstavenstva a člena dozornej rady.

V roku 2018 nadobudli v oblasti trhu cenných papierov právoplatnosť 3 rozhodnutia o uložení sankcie.

V oblasti trhu cenných papierov bolo v roku 2018 predmetom dohľadu na diaľku 20 tuzemských obchodníkov s cennými papiermi a 7 obchodníkov s cennými papiermi pôsobiacich v SR prostredníctvom svojej pobočky podľa smernice MiFID, z toho 4 obchodníci s cennými papiermi pôsobia v SR prostredníctvom viazaných agentov. Predmetom dohľadu na diaľku boli aj banky a pobočky zahraničných bánk s oprávnením na poskytovanie investičných služieb. Prioritou dohľadu na diaľku bolo predovšetkým monitorovanie dodržiavania pravidiel pre obozretné podnikanie, vyhodnocovanie finančnej situácie, rizikového profilu dohliadaných subjektov a dodržiavanie zákonných povinností. Priebežne sa preverujú povinnosti a kvalita dát zasielaných dohliadanými subjektmi, predovšetkým dát vykazovaných vo výkazoch zasielaných archívom obchodných údajov

v súlade s nariadením EMIR a vykazovanie transakcií podľa nariadenia MiFIR.

Predmetom dohľadu na diaľku boli aj BCPB, a. s., CDCP SR, a. s., Centrálny depozitár cenných papierov SR, a. s. (NDCP, a. s.) a plnenie informačných povinností voči NBS zo strany emitentov cenných papierov prijatých na obchodovanie na regulovanom trhu BCPB, a. s., prostredníctvom CERI – databázy, ktorú vedie NBS. K 31. 12. 2018 bolo evidovaných 71 emitentov cenných papierov prijatých na obchodovanie na regulovanom trhu BCPB, a. s.

V oblasti trhu cenných papierov sa v roku 2018 začal komplexný dohľad na mieste u obchodníka s cennými papiermi. Bol zameraný na činnosť spoločnosti, dodržiavanie ustanovení zákona o cenných papieroch a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sa vzťahujú na spoločnosť alebo jej činnosti. V prvom štvrtroku 2018 sa ukončil jeden komplexný dohľad na mieste a jeden tematický dohľad na mieste zameraný na preverenie poskytovania investičných služieb, investičných činností a vedľajších služieb klientom, ktoré sa začali v roku 2017.

V roku 2018 NBS ukončila päť tematických dohľadov na mieste v bankových subjektoch. Boli zamerané na poskytovanie investičných služieb, investičných činností a vedľajších služieb klientom podľa zákona o cenných papieroch. Dva z tematických dohľadov na mieste sa začali v roku 2017.

OBLASŤ KOLEKTÍVNEHO INVESTOVANIA

K 31. 12. 2018 pôsobilo na slovenskom finančnom trhu 8 správcovských spoločností, z nich jedna môže začať vykonávať činnosť až po splnení podmienky na začatie výkonu povolenej činnosti určenej v rozhodnutí. Medzi významné rozhodnutia patrí udelenie povolenia správcovskej spoločnosti na vytváranie a spravovanie alternatívnych investičných fondov a zahraničných alternatívnych investičných fondov. V roku 2018 nadobudlo právoplatnosť v povoľovacích konaniach v oblasti kolektívneho investovania spolu 69 rozhodnutí. NBS prijala 41 oznámení európskeho fondu o zámere verejne ponúkať svoje cenné papiere na území SR a 31 oznámení zahraničnej správcovskej spoločnosti o zámere distribuovať svoje cenné papiere prostrední-

ctvom privátnej ponuky na území SR formou voľného poskytovania služieb.

V roku 2018 nadobudlo právoplatnosť jedno rozhodnutie o uložení sankcie.

V oblasti kolektívneho investovania bolo v roku 2018 predmetom dohľadu na diaľku 8 tuzemských správcovských spoločností, ktoré ku koncu roka 2018 spolu spravovali 67 štandardných fondov (z toho 5 štandardných fondov, ktoré boli vytvorené podľa zákona o kolektívnom investovaní, je spravovaných zahraničnou správcovskou spoločnosťou) a 19 alternatívnych investičných fondov. NBS vykonala dohľad na diaľku aj v 5 bankových subjektoch vykonávajúcich činnosť depozitára v zmysle zákona o kolektívnom investovaní.

Dohľad na diaľku kontroloval a hodnotil informačné povinnosti správcovských spoločností a depozitárov subjektov kolektívneho investovania voči NBS. Na základe predkladaných informácií sa preverovalo zloženie majetku vo fondoch, vyhodnocovala sa najmä rizikovosť uskutočnených transakcií, ich vplyv na rizikovosť portfólií jednotlivých fondov a oceňovanie majetku fondov.

V oblasti kolektívneho investovania sa v roku 2018 začali tri tematické dohľady na mieste. Boli zamerané na preverenie zloženia majetku vo verejnom špeciálnom fonde nehnuteľností, postupy a spôsob investovania majetku vo verejnom špeciálnom fonde nehnuteľností a uplatňovanie pravidiel obmedzenia a rozloženia rizika. V prvom polroku 2018 sa ukončili tri tematické dohľady na mieste v správcovských spoločnostiach, ktoré sa začali v roku 2017. Dohľady boli zamerané na preverenie systému uplatňovania zásad odmeňovania, dodržiavanie usmernenia o správnych politikách odmeňovania podľa smernice o správcoch alternatívnych investičných fondov a na preverenie systému výkonu funkcie dodržiavania opatrení, stratégií a postupov na identifikáciu rizika a vnútorného auditu.

2.3 REGULÁCIA FINANČNÉHO TRHU

OBLASŤ BANKOVNÍCTVA

V priebehu roka 2018 zamestnanci UDF aktívne spolupracovali s Ministerstvom financií SR na prí-

prave novely zákona o riešení krízových situácií na finančnom trhu. Súčasťou novely zákona sú aj zmeny a doplnenia viacerých zákonov, ktoré vecne súvisia a predstavujú komplexnú právnu úpravu rôznych právnych vzťahov na finančnom trhu. Ich cieľom je obmedzenie rizika a predchádzanie vzniku krízových situácií na finančnom trhu. Súbor opatrení zvyšuje efektivitu finančných inštitúcií, čím prispieva k ich odolnosti voči možným krízovým situáciám, a tým aj k zvýšeniu stability finančného trhu SR.

Napríklad vo vzťahu k regulácii bankovníctva sa v novele zákona o bankách riešili najmä zmeny pri registri bankových úverov a záruk a zmeny pri poskytovaní údajov chránených bankovým tajomstvom. V novele zákona o Exportno-importnej banke SR sa zase zjednotila právna úprava ochrany informácií a údajov týkajúcich sa jej klientov. V súvislosti s legislatívnou úpravou spojenou so zrušením povinnosti zriadiť Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie (SBA) boli novelizované viaceré zákony: o platobných službách, o bankách, o rozhodcovskom konaní, o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a zákon o alternatívnom riešení sporov.

V súvislosti s vytvorením nového regulačného rámca, ktorým sa ešte v roku 2017 upravila, resp. revidovala oblasť hypotekárneho bankovníctva, NBS pripravila v roku 2018 aj niekoľko súvisiacich opatrení. Patrílo medzi ne opatrenie o registri krytých dlhopisov, ktorým sa ustanovili údaje zapisované do registra krytých dlhopisov na účely súvisiace s programom krytých dlhopisov, spôsob, postupy a technické pravidlá vedenia registra krytých dlhopisov i termíny, lehoty a periodicita predkladania a aktualizácie údajov zapisovaných do registra krytých dlhopisov. Zároveň bolo vydané opatrenie o predkladaní hlásenia z registra krytých dlhopisov a z registra hypoték na účely vykonávania dohľadu. Jeho hlavným cieľom je harmonizácia spôsobu zasielania údajov o krytých dlhopisoch a hypotekárnych záložných listoch, o ich zabezpečení v bankovom sektore v záujme zabezpečenia ochrany investorov a nízkej rizikovosti investície do krytých dlhopisov. Na zmeny v oblasti hypotekárneho bankovníctva reagovala aj novela opatrenia o uverejňovaní informácií bankami a pobočkami zahraničných bánk. Ustanovil sa ňou vzor na zverejňovanie údajov o krytých dlhopisoch a hypotekárnych záložných listoch. Do opatre-

nia sa súčasne zapracovali zmeny v terminológii a nové pravidlá pri úprave oceňovania aktív podľa medzinárodného štandardu finančného výkazníctva IFRS 9.

V roku 2018 pokračoval najmä v retailovom sektore trend rýchleho rastu úverov. Ich rast pritom dlhodobo predbiehal rast ekonomiky, zamestnanosti aj miezd. NBS preto prijala viacero opatrení, ktorými sa snažila docieľiť, aby sa klienti nezdĺžovali nad rámec svojich možností. Mimoriadne dôležitými z pohľadu riešenia vysokého rastu v oblasti poskytovania úverov v SR boli novelizácie dvoch opatrení v oblasti spotrebiteľských úverov a úverov na bývanie. Išlo o novelu opatrenia, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a novelu opatrenia, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať úver na bývanie. Od roku 2018 banky prestali poskytovať úvery na bývanie presahujúce 90 % ceny nehnuteľnosti a postupne sa znižuje aj podiel 80 % hypoték. Zároveň sa obmedzil podiel úverov, pri ktorých zadlženosť klienta presahuje osemnásobok jeho ročného príjmu. Aby sa predišlo náhlym zmenám na trhu, jednotlivé podmienky poskytovania úverov sa sprísňujú postupne.

OBLASŤ POSKYTOVANIA PLATOBNÝCH SLUŽIEB A VYDÁVANIA ELEKTRONICKÝCH PEŇAZÍ

V oblasti regulácie platobných služieb sa novelizoval zákon o platobných službách v rámci novely zákona o riešení krízových situácií na finančnom trhu. V novele zákona sa riešila najmä implementácia korigenda ku smernici PSD 2 a zrušenie Stáleho rozhodcovského súdu.

V roku 2018 NBS pripravila metodické usmernenie, ktoré upravuje podmienky zosúladienia platobných inštitúcií a inštitúcií elektronických peňazí a ich činnosti so zákonom o platobných službách.

OBLASŤ POSKYTOVANIA SPOTREBITEĽSKÝCH ÚVEROV VERITEĽMI A INÝMI VERITEĽMI

V oblasti regulácie veriteľov poskytujúcich spotrebiteľské úvery sa novelizoval zákon o spotrebiteľských úveroch v rámci novely zákona o riešení krízových situácií na finančnom trhu. V novele zákona sa riešilo najmä zrušenie výnimky na predsčválené úvery z neplnenia limitov pre ukazovateľ celkovej zadlženosti a schopnosti

splácať úver i uvoľnenie požiadavky pri všetkých predschválených úveroch overovať príjem v Sociálnej poisťovni.

Novelou zákona sa zaviedla aj legislatívna úprava, ktorá sa týka najmä financovania pri motorových vozidlách – na konci splácania úveru sa spotrebiteľovi umožní rozhodnúť, ako s nadobudnutým automobилом naloží, napr. zaplacením poslednej splátky alebo vrátením lízingovej spoločnosti.

OBLASŤ POISŤOVNÍCTVA

V júli 2018 nadobudlo účinnosť opatrenie, ktorým sa ustanovuje vzor dokumentu o dôležitých zmluvných podmienkach uzatvárajúcej poisťovnej zmluvy s cieľom zabezpečiť informovanosť poistníkov. Zámerom vydania opatrenia bolo priniesť v prílohe vzor dokumentu, ktorý by mal potenciálnemu poistníkovi pomôcť pri rozhodovaní o uzavretí poisťovnej zmluvy alebo o tom, či mu daný poisťový produkt vyhovuje. Obsahom dokumentu má byť zrozumiteľný prehľad podmienok uzavretia a dôležitých dohodnutých ustanovení návrhu poisťovnej zmluvy, všeobecných a osobitných poisťovných podmienok a ostatných dokumentov, ktoré by mal poistník pred uzavretím zmluvy posúdiť.

OBLASŤ DŮCHODKOVÉHO SPORENIA

NBS bola súčasťou pracovnej skupiny zriadenej MPSVaR SR, ktorá pracovala na príprave novely zákona o doplnkovom dôchodkovom sporení s cieľom transpozície smernice IORP II. Novela zákona bola schválená v marci 2018, účinnosť nadobudla 1. 1. 2019.

V súvislosti s novelou zákona o doplnkovom dôchodkovom sporení sa NBS podieľala aj na príprave dvoch opatrení vydaných MPSVaR SR. Opatrenie č. 295/2018 Z. z. obsahuje nový vzor výpisu z osobného účtu a vzor výkazu predpokladaných dôchodkových dávok v doplnkovom dôchodkovom sporení, opatrenie č. 296/2018 Z. z. informuje o dávkach v doplnkovom dôchodkovom sporení.

V rámci regulačnej činnosti v sektore dôchodkového sporenia odbor regulácie NBS vydal stanovisko pre subjekty doplnkového dôchodkového sporenia v oblasti predchádzania praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu. Vysvetlil ním bližšie povinnosti týchto subjektov: ako po-

stupovať pri uzatváraní zmlúv o doplnkovom dôchodkovom sporení pri klientoch, ktorí sú vedení v zoznamoch sankcionovaných osôb.

OBLASŤ FINANČNÉHO SPROSTREDKOVANIA A FINANČNÉHO PORADENSTVA

Rok 2018 priniesol pre sektor finančného sprostredkovania a finančného poradenstva zásadné zmeny. Do zákona o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve bola transponovaná smernica o distribúcii poistenia, ktorá nahradila smernicu o sprostredkovaní poistenia. Menili sa aj iné zákonné ustanovenia, ktoré si vyžiadala súvisiaca aplikačná prax, najmä úprava osobitného finančného vzdelávania v oblasti požiadaviek na odbornú spôsobilosť osôb vykonávajúcich finančné sprostredkovanie a finančné poradenstvo i sprísnenie podmienok, ktoré musia spĺňať osoby poskytujúce osobitné finančné vzdelávanie pre jednotlivé sektory a jednotlivé stupne odbornej spôsobilosti.

Z oblasti sekundárnej legislatívy bolo významné opatrenie, ktorým sa zaviedol úplne nový systém vykazovania pre finančných agentov a finančných poradcov. Na základe poznatkov z výkonu dohľadu sa v opatrení ustanovila štvrtročná frekvencia vykazovania, ktorá reaguje na potreby orgánu dohľadu monitorovať dohliadané subjekty vo väčšej periodicite, aby bolo možné operatívnejšie reagovať na prípadné porušenia predpisov. NBS zároveň ponechala v platnosti ročný výkaz – nachádzajú sa v ňom údaje, ktoré je pre potreby dohľadu a s cieľom zníženia administratívnej záťaže postačujúce vykazovať raz ročne. Rozšíril sa aj rozsah vykazovaných údajov, aby bolo možné efektívne vykonávať dohľad nad subjektmi prostredníctvom rizikových indikátorov.

OBLASŤ TRHU CENNÝCH PAPIEROV

Súčasťou novely zákona o riešení krízových situácií na finančnom trhu bola aj novela zákona o dohľade nad finančným trhom. Cieľom jej prípravy bolo zdokonaľiť legislatívny rámec pre spravodlivejšie nastavenie ročných príspevkov prispievateľov a spravodlivejšie prerozdeliť súvisiace finančné zaťaženie medzi príslušné dohliadané subjekty finančného trhu. Zároveň sa spresnili viaceré ustanovenia zákona s cieľom reagovať na skutočnosti vyplývajúce z príslušnej legislatívy aj v záujme zapracovania skutočností identifikovaných v praxi.

Ďalšou z balíka noviel obsiahnutých v novele zákona o riešení krízových situácií na finančnom trhu bola novela zákona o cenných papieroch. Doplnili sa ňou transpozičné nezrovnalosti vyplývajúce z nedostatočnej alebo nesprávnej implementácie smernice o trhoch s finančnými nástrojmi (MiFID II). Predovšetkým sa novelizovalo ustanovenie o odbornej spôsobilosti zamestnancov obchodníkov s cennými papiermi, ktorí prichádzajú do styku s klientom tak, aby požadovaná úroveň bola zosúladená s inými relevantnými právnymi predpismi a nedochádzalo k rozdielnym podmienkam na trhu. V zákone sa menili a dopĺňali aj ustanovenia upravujúce verejnú ponuku cenných papierov v dôsledku nutnosti zosúladenia s novým nariadením o prospekte, ktoré teraz priamo upravuje verejnú ponuku cenných papierov a prospekty cenných papierov. Novelizovali sa aj ustanovenia upravujúce právo výkupu (tzv. squeeze-out). Cieľom tejto úpravy je zjednodušiť proces výkupu zmenou procesu (v súčasnosti režim prevodu – zmluvnou formou za účasti oboch strán). Navrhuje sa na základe rozhodnutia valného zhromaždenia prejsť na princíp prechodu cenných papierov, keďže súčasné znenie zákona o cenných papieroch neumožňuje efektívne zrealizovanie práva výkupu v prospech akcionára, ktorý má majoritný podiel presahujúci 95 % v akciovjej spoločnosti.

V oblasti sekundárnej legislatívy NBS začiatkom roka 2018 po prerokovaní s Ministerstvom financií SR vydala opatrenie, ktorým sa novelizovalo opatrenie o poplatkoch za úkony NBS. Cieľom bola aktualizácia prílohy k tomuto opatreniu v záujme zosúladenia jej obsahu s príslušnou legislatívou EÚ a právnymi predpismi SR. Novelou opatrenia NBS tiež reagovala na skutočnosti identifikované v praxi.

V druhej polovici roka 2018 NBS vydala novelu opatrenia o predkladaní výkazov, hlásení a iných správ obchodníkmi s cennými papiermi a pobočkami zahraničných obchodníkov s cennými papiermi na účely vykonávania dohľadu nad finančným trhom. Dôvodom jej vypracovania bolo ustanovenie spôsobu plnenia povinnosti internalizátorov vyrovnania. Povinnosť spočíva v oznamovaní hodnoty všetkých transakcií s cennými papiermi, ktoré vyrovnali mimo systémov vyrovnania transakcií s cennými papiermi, príslušným orgánom dohľadu tak,

ako to vyplýva z nariadenia CSDR, príslušného delegovaného nariadenia a vykonávacieho nariadenia.

OBLASŤ KOLEKTÍVNEHO INVESTOVANIA

Do balíka novelizovaných zákonov, ktoré sú súčasťou novely zákona o riešení krízových situácií na finančnom trhu, patrí aj zákon o kolektívnom investovaní. Zákon bol upravovaný na základe aplikačnej praxe alebo podnetov od účastníkov trhu tak, aby sa zefektívnili procesy v rámci kolektívneho investovania. Novela zákona zaviedla najmä prepracovanejšie členenie fondov a upravila ich fungovanie v záujme odstránenia zmatečnej aplikačnej praxe.

Počas roka 2018 NBS vypracovala návrh opatrenia o predkladaní výkazov správcovskými spoločnosťami, zahraničnými správcovskými spoločnosťami, samosprávnymi investičnými fondmi a depozitármi fondov na účely dohľadu nad finančným trhom. Dôvodom prípravy dokumentu bola potreba zosúladenia platného opatrenia o výkazoch, ktoré predkladali subjekty kolektívneho investovania, s aktuálnym znením zákona o kolektívnom investovaní. Opatrenie nadobudlo účinnosť 31. 12. 2018 a zároveň sa zrušilo dovtedy platné opatrenie o predkladaní výkazov správcovskými spoločnosťami a depozitármi podielových fondov na účely dohľadu nad finančným trhom.

2.4 RIEŠENIE KRÍZOVÝCH SITUÁCIÍ

Rada pre riešenie krízových situácií sa v roku 2018 zaoberala príspevkami do Jednotného fondu na riešenie krízových situácií. Rozhodla o vydaní individuálnych rozhodnutí a o výbere príspevkov od jednotlivých bánk, schválila návrh účtovnej závierky Národného fondu pre riešenie krízových situácií za rok 2017, zaoberala sa návrhmi zjednodušených plánov riešenia krízových situácií a kritériami aplikácie zjednodušených povinností pri vypracovávaní rezolučných plánov. Rada prerokovala aj stav vývoja rezolučných plánov a súvisiacich metodík v roku 2018 a prerokovala zmeny legislatívy týkajúce sa riešenia krízových situácií.

Koncom roka 2018 schválila Národná rada SR novelu zákona o riešení krízových situácií na finančnom trhu. Novela zákona nadobudla účinnosť 1. 1. 2019 s výnimkou niektorých bodov,

ktoré nadobudnú účinnosť 21. 7. 2019. V rámci novely zákona boli zmenené a doplnené aj ďalšie zákony. Zmeny sa tak nedotýkajú iba riešenia krízových situácií, ale aj mnohých iných oblastí. Novela zákona priniesla dôležité zmeny v oblasti riešenia krízových situácií a konkurzu. Patrí k nim najmä transpozícia smernice, ktorou sa mení smernica, pokiaľ ide o postavenie nezabezpečených dlhových nástrojov v hierarchii konkurzného konania. Jej transpozíciou do slovenského právneho poriadku sa zaviedla nová trieda pohľadávok v konkurze bánk – nezabezpečené pohľadávky s nižšou prioritou (senior non-preferred). Medzi ďalšie zmeny patria zavedenie novej triedy pohľadávok v konkurze bánk – pohľadávky z cenných papierov, ktoré majú vlastnosti nástrojov dodatočného kapitálu Tier 1 (nástroje AT1), zadefinovanie pojmu podriadený dlh na účely riešenia krízových situácií, zjednodušenie a urýchlenie časového priebehu realizácie odpisu a konverzie kapitálových nástrojov i opatrenia kapitalizácie.

UDF aj v roku 2018 sledoval problematiku riešenia krízových situácií iných finančných spoločností než úverových inštitúcií a investičných spoločností. Diskutovalo sa predovšetkým o riešení krízových situácií poisťovní. V lete 2018 zverejnil EIOPA materiál k možným zdrojom financovania rezolúcie poisťovní a zaisťovní,¹¹ ktorým nadviazal na svoje stanovisko týkajúce sa harmonizácie ozdravného a rezolučného rámca pre poisťovne a zaisťovne.¹² K materiálu sa počas jeho prípravy UDF priebežne vyjadroval.

2.5 OCHRANA FINANČNÝCH SPOTREBITEĽOV

Metodickú činnosť v oblasti ochrany finančných spotrebiteľov viedla potreba usmerniť dohliadané subjekty v reakcii na zistenia pri výkone dohľadov na mieste a na poznatky získané pri vybavovaní finančných spotrebiteľov. UDF sa v roku 2018 primárne sústredil na dve témy. Prvou boli dohody o splátkach uzatváraných so spotrebiteľmi v procese vymáhania dlhu zo spotrebiteľského úveru. Vypracované stanovisko má zvýšiť právnu istotu dodávateľov aj spotrebiteľov v otázke, kedy v rámci reštrukturalizácie pohľadávok ide o poskytnutie nového spotrebiteľského úveru. Druhou metodickou témou bola oblasť poistenia schopnosti splácať úver. UDF

vydal stanovisko k spôsobu a rozsahu informovania spotrebiteľov o obsahu a povahe poistenia schopnosti splácať úver, ktoré sa ponúka ako tzv. bankopoistný produkt priamo pri uzatváraní zmluvy o úvere.

Predmetom sankčných konaní uskutočňovaných v roku 2018 boli zistenia vyplývajúce zo všetkých foriem dohľadu, vrátane podkladov získaných pri vybavovaní podaní finančných spotrebiteľov, ktorých systémovú nápravu nebolo možné dosiahnuť miernejšími prostriedkami. Vydané rozhodnutia spolu s pokutami ukladali zákazy používania nekalých praktík a neprijateľných podmienok a nápravné opatrenia tam, kde bolo možné nápravu vykonať. V priebehu roka 2018 NBS vydala 11 rozhodnutí o uložení sankcie za porušovanie práv spotrebiteľov. Iniciovala 5 konaní o uložení sankcie, z nich 4 sa zatiaľ neukončili. Právoplatnosť nadobudlo 8 rozhodnutí o uložení sankcie.

V rámci dohliadacej činnosti sa ako riziková oblasť pre spotrebiteľov naďalej javí oblasť poskytovania spotrebiteľských úverov – najmä predajný proces, plnenie informačných povinností voči spotrebiteľom, preverovanie schopnosti spotrebiteľa splácať úver a to, či sa v zmluvných podmienkach nenachádzajú neprijateľné dojednania. Z monitorovacej činnosti pri výkone dohľadu a z predmetu podaní finančných spotrebiteľov vyplynula potreba sústrediť sa aj na fázu vymáhania pohľadávok predovšetkým zo strany inkasných spoločností. NBS preveruje všetky nové reklamné kampane s cieľom signalizovať ich nedostatky a dosiahnuť nápravu. V oblasti ochrany finančných spotrebiteľov NBS vykonala 29 dohľadov na diaľku. Súčasne uskutočnila 2 plošné zisťovania, zamerané na odklad alebo zníženie splátok pri úveroch na bývanie v dôsledku narodenia dieťaťa. V rámci preverovania neoprávneného podnikania bolo prešetrovaných 14 prípadov. NBS na webovom sídle priebežne zverejňuje upozornenia pre spotrebiteľov na neoprávnenú činnosť týchto subjektov. V roku 2018 sa začali 3 nové dohľady na mieste: jeden v banke a 2 u nebankových veriteľov. Dohľady boli zamerané na poskytovanie úverov na bývanie, spotrebiteľských úverov a vymáhanie pohľadávok. Súčasne sa ukončili 3 dohľady na mieste, ktoré sa začali v roku 2017.

NBS prijala v roku 2018 spolu 1 948 podaní finančných spotrebiteľov a iných klientov, je to

11 Discussion Paper on resolution funding and national insurance guarantee schemes, júl 2018. Dostupné z: https://eiopa.europa.eu/Publications/Consultations/EIOPA-CP-18-003_Discussion_paper_on_resolution_funding%20and.pdf

12 EIOPA: Opinion to Institutions of the European Union on the Harmonisation of Recovery and Resolution Framework for (Re) Insurers Across the Member States, júl 2017. Dostupné z: https://eiopa.europa.eu/Publications/Opinions/EIOPA-BoS-17-148_Opinion_on_recovery_and_resolution_for_%28re%29insurers.pdf

o 416 podaní menej ako v roku 2017. Opodstatnených bolo 689 podaní, z nich v 60 % finančná inštitúcia sama vykonala nápravu voči sťažujúcemu sa klientovi. Najväčší počet prijatých podaní – 1 118 (57 %) – sa týkal sektora poisťovníctva. Predstavuje to nárast o 3 % oproti predchádzajúcemu roku. Prevažná väčšina námietok v sektore poisťovníctva smerovala k nedostatočnej transparentnosti: pri ponúkaní produktov pri vstupe do zmluvného vzťahu, pri výpočte výšky poistného plnenia alebo pri jeho zamietnutí. Vysoký počet podaní (271 podaní, tzn. až 14 %) súvisel s nepreplatením poistného plnenia z poškodenia čelného skla na motorovom vozidle. Bankové produkty boli predmetom 520 podaní (27 %). Pretrvávali v nich námietky voči poplatkom súvisiacim s úvermi na bývanie a spotrebiteľskými úvermi poskytovanými bankami a námietky súvisiace s kartovými a platobnými transakciami. V sektore kapitálového trhu sa počet doručených podaní nezvýšil (42 podaní, tzn. 2 %). Podania poukazujú na zvýšené obchodovanie s finančnými nástrojmi so subjektmi, na ktoré nedohliada NBS a investovanie spotrebiteľov do vysoko rizikových finančných nástrojov.

Podania klientov dohliadaných subjektov boli aj v roku 2018 zdrojom informácií, ktoré NBS využila pri výkone dohľadu na mieste, dohľade na diaľku a pri vedení konaní voči dohliadaným subjektom.

V rámci vzdelávania odbornej verejnosti sa uskutočnili viaceré prednášky formou workshopov a odborných konferencií na témy propagácie úverových produktov, informačných povinností pri zmene zmluvy a posudzovania nepriateľných zmluvných podmienok a nekalých obchodných praktík v spotrebiteľských vzťahoch. V záujme zvyšovania finančnej gramotnosti spotrebiteľov NBS uverejnila na svojom webovom sídle upozornenia, napr. *Čo je pyramidový podvod, lietadlo alebo Ponziho schéma?* Vznikla aj finančná príručka pre seniorov *Všetko, čo by ste mali vedieť o peniazoch*.

NBS pripravila pre žiakov základných a stredných škôl interaktívne prednášky, ktoré vychádzajú z Národného štandardu pre finančnú gramotnosť so zameraním na informácie z praxe. Uskutočnilo sa 39 prednášok, do ktorých sa zapojilo 1 180 žiakov. Počas školských prázdnin sa NBS zapojila do projektu Detskej Univerzity Komenškého dvoma prednáškami pre 60 detí.

NBS si uvedomuje, že jednou z dôležitých úloh centrálnych bánk je podporovať finančnú gramotnosť širokej verejnosti tak, aby ľudia lepšie rozumeli osobným financiám a vedeli sa orientovať na finančnom trhu. Aj preto Banková rada NBS v roku 2018 schválila vytvorenie Výboru pre finančnú gramotnosť, ktorý v ďalšom období pripraví návrh stratégie NBS na podporu finančnej gramotnosti verejnosti.

3 EMISNÁ ČINNOSŤ A PEŇAŽNÝ OBEH

3.1 VÝVOJ KUMULOVANEJ ČISTEJ EMISIE EUROVEJ HOTOVOSTI

Celková hodnota kumulovanej čistej emisie¹³ (ďalej len „emisía“¹⁴) k 31. 12. 2018 dosiahla 13,5 mld. €, z čoho hodnota emisie eurobankoviek predstavovala 13,3 mld. €. V medziročnom porovnaní vzrástla hodnota emisie eurovej hotovosti o 10,6 % (o 1,3 mld. €) a udržala si takmer rovnaké tempo medziročného rastu ako pred rokom.

Za desať rokov používania eura v SR sa hodnota emitovanej hotovosti viac ako zdvojnásobila v porovnaní s hodnotou slovenských peňazí v obehu pred zavedením eura. Medziročný rast

emisie eurovej hotovosti potvrdzuje vysoký záujem o hotovosť, ktorá si naďalej udržuje status významného platobného nástroja v spoločnosti.

Hodnota položky „obeživo“, zodpovedajúca podielu NBS na eurobankovkách vydaných Eurosystemom, dosiahla k 31. 12. 2018 sumu 12,4 mld. €. ¹⁵ Hodnota emitovaných eurobankoviek v SR bola oproti „rozpočítanej“ hodnote vyššia o 884,5 mil. €.

Vývoj dennej emisie v roku 2018 charakterizovali v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi rovnaké sezónne výkyvy emisie s ročným posunom hodnoty približne o 1,1 až 1,4 mld. € (graf 21). Maxi-

¹³ Po vstupe do eurozóny sa v peňažnom obehu v SR vyskytujú aj eurobankovky a euromince emitované inými členskými bankami eurozóny, preto NBS nemá evidenciu o realnej hodnote a množstve peňazí v obehu. Eviduje len eurobankovky a mince, ktoré sama vydala a prijala z obehu. Kumulovaná čistá emisía predstavuje rozdiel medzi hodnotou (množstvom) eurobankoviek a euromincí vydaných do obehu a prijatých z obehu od 1. 1. 2009 do konkrétneho dátumu.

¹⁴ Pre výraz „kumulovaná čistá emisía“ sa v celom materiáli používa výraz „emisía“.

¹⁵ Hodnota eurobankoviek v emisii v celej eurozóne bola k 31. 12. 2018 1 231,1 mld. €. Podiel NBS bol na tejto hodnote podľa kľúča 1,0095 % v sume 12,4 mld. €.